

Ekonomi Hälso- och sjukvård**Redovisning av medelsförvaltning januari - december 2020****Förslag till beslut**

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås besluta följande:

1. Godkänna redovisning av medelsförvaltning januari – december 2020.
2. Redovisningen överlämnas till regionstyrelsen.

Sammanfattning

I regionfullmäktiges budget för 2020 tilldelades hälso- och sjukvårdsnämnden en ram på 6 222,2 mnkr.

Årets resultat uppgick till +81,3 mnkr jämfört med budgeterade 0,0 mnkr. Verksamhetens intäkter uppgick till 8 551,2 mnkr och avvek positivt mot budget med 715,7 mnkr. Den främsta förklaringen bakom denna avvikelse var högre riktade statsbidrag. Verksamhetens kostnader uppgick till 8 469,9 mnkr och avvek negativt mot budget med -634,4 mnkr. Främsta anledningen var högre kostnader än budget för egen och inhyrd personal.

Årets investeringar uppgick till 65,6 mnkr, vilket var 54,4 mnkr lägre än planerat. Avvikelsen mot budget beror främst på förseningar i flertalet större investeringsprojekt som en konsekvens utav corona pandemin. Den största enskilda investeringarna under året var en analysapparat inom Laboratoriemedicin för att analysera Covid prover på Gävle Sjukhus för 2,1 mnkr.

Av de politiska prioriteringarna bedöms de flesta av målen som helt eller delvis uppnådda. Målen ”Vården ska vara lätt att nå och ges i rimlig tid” samt ”Den nationella kunskapsstyrningen, som syftar till jämlik och jämställd hälsa och sjukvård, ska etableras och vara i drift inom alla programråden” bedöms dock som ej uppnådda.

Ekonomi Hälso- och sjukvård**Ärendet**

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar medelsförvaltning för perioden januari – december 2020.

Budget

Regionfullmäktige har i budget 2020 tilldelat hälso- och sjukvårdsnämnden en ram på 6 222,2 mnkr. I nämndens årsplan finns ett antal politiska prioriteringar för nämnden, som t.ex. en god, nära, tillgänglig, jämlik och jämställd öppenvård i Gävleborg, hälso- och sjukvård ur patientens perspektiv, ökad kommunal samverkan, ett gott ledarskap och kompetensutveckling för medarbetarna.

De främsta satsningarna i budgeten är 12,1 mnkr för kompetensförsörjning genom förstärkta löner till sjuksköterskor.

Investeringsramen för maskiner och inventarier uppgår till 120,0 mnkr.

Periodens resultat

Årets resultat uppgick till +81,3 mnkr jämfört med budgeterade 0,0 mnkr. Verksamhetens intäkter uppgick till 8 551,2 mnkr och avvek positivt mot budget med 715,7 mnkr. Den främsta förklaringen bakom denna avvikelse var högre riktade statsbidrag (510 mnkr).

Verksamhetens kostnader uppgick till 8 469,9 mnkr och avvek negativt mot budget med 634,4 mnkr. Främsta anledningen bakom denna negativa budgetavvikelse var att kostnader för egen- och inhyrd personal översteg budget med 306,1 mnkr samt 229,3 mnkr. Kostnader för köpt vård och läkemedel hade däremot ett utfall under året som var lägre än budget med 73,6 mnkr respektive 17,6 mnkr. Finansiella kostnader uppgick till 3,5 mnkr, vilket var 1,5 mnkr lägre än budget.

För året redovisade samtliga förvaltningar ett överskott och positiv budgetavvikelse. Hälso- och sjukvårdsgemensamma resurser (+28,7 mnkr), Extern produktion (+25,4 mnkr), Intern produktion (+13,2 mnkr), Ledning (+10,0 mnkr) och Smittskydd (+3,9 mnkr).

Investeringar

Årets investeringar uppgick till 65,6 mnkr, vilket var 54,4 mnkr lägre än planerat. Avvikelsen mot budget beror främst på förseningar i flertalet större investeringsprojekt som en konsekvens utav corona pandemin.

Den största enskilda investeringarna under året var en analysapparat inom Laboratoriemedicin för att analysera Covid prover på Gävle Sjukhus för 2,1 mnkr samt investeringar i ambulanser för sammantaget 10,2 mnkr.

Ekonomi Hälso- och sjukvård**Uppföljning av verksamhetsplan samt måluppfyllelse**

I hälso- och sjukvårdsnämndens årsplan finns ett antal satsningar och målsättningar inom prioriterade områden. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har upprättat en verksamhetsplan med aktiviteter för uppfyllande av målen, som beslutats av hälso- och sjukvårdsdirektören. En sammanfattad uppföljning av verksamhetsplanen med måluppfyllelse per den 31 december 2020 redovisas här.

Produktion

Pandemin har haft stor påverkan på produktionen av hälso- och sjukvård under året då en stor mängd planerade operationer har ställts in och övriga besök har uteblivit, i stor utsträckning på grund av att patienterna varit oroliga för att bli smittade och därför avbokats dessa eller på grund av prioriteringar inom vården.

Nedan redovisas ett antal produktionsvolymmer under 2020 och en jämförelse med föregående år;

- Antal vårdtillfällen i slutenvården var 2 587 stycken färre.
- Antal förstabesök till öppen specialistvård var 17 395 stycken färre.
- Antal återbesöken till öppen specialistvård var 99 393 stycken färre.
- Antal fysiska mottagningsbesök till primärvården var 166 094 stycken färre.
- Antal planerade genomförda operationer var 4 292 stycken färre, medan antal akuta operationer dock var enbart 158 stycken färre.
- Antal telefonkontakter inom både primärvården och den sjukhusbundna specialistvården var dock högre än föregående år med 47 573 samt 38 330 stycken fler kontakter.

Medarbetare

Under 2020 ökade antal årsanställda i medeltal med 7,0 procent jämfört med motsvarande period 2019. Den huvudsakliga anledningen bakom denna ökning är att Bollnäs sjukhus blev en del av regionen ifrån 1 november 2019, då cirka 350 personer fick en anställning inom regionen.

Utöver detta har Covid pandemin påverkat antalet årsanställda genom ett ökat uttag av övertid, jourer och beredskap samt ett minskat uttag av ledigheter. Ökad frånvaro utan lön (exempelvis sjukfrånvaro, ökad ledighet för vård av sjukt barn) har däremot påverkat antalet årsanställda i motsatt riktning. Ökningen av antalet årsanställda, jämfört med samma period föregående år, är 29 stycken relaterat till övertid samt 11 stycken till ett ökat uttag av jourer och beredskap. Den ökade frånvaron utan lön ledde däremot till en minskning med 35 årsanställda.

Den ackumulerade sjukfrånvaron under 2020 blev 7,0 % att jämföra med föregående år då utfallet var 5,7 %. Under månaderna mars och april var sjukfrånvaron som högst med en nivå på 9-10%.

Ekonomi Hälso- och sjukvård**Miljö**

Hälso-och sjukvårdsförvaltningen har genomfört ett antal aktiviteter enligt miljöpolicy under året. Det handlar om allt ifrån minskning av resor med bil till begränsad användning av antibiotika och medveten avfallshantering.

Pandemin har påskyndat utvecklingen av digitala vårdmöten, såväl som användning av digitala videomöten i möten mellan förvaltningens personal. Som en konsekvens utav den ökade användningen av digitala verktyg samt att pandemin bidragit till ett minskat resande i tjänsten blev antalet körda kilometer i tjänsten 18 % lägre än under 2019.

Under detta år har också antibiotikaförskrivningen minskat kraftigt jämfört med tidigare år. Antal förskrivna förpackningar antibiotika var under året 19 % lägre än jämfört med 2019, vilket delvis är en effekt utav ett pågående förbättringsarbete men främst en tydlig effekt utav den pandemi som präglat året.

En planerad miljöaktivitet som inte fått den framdrift som var planerat är genomförandet av den grundläggande e-miljöutbildning som var menat att samtliga medarbetare skulle genomföra under året i kompetensportalen. I och med den arbetsbelastning vårdens verksamheter haft under detta år har denna aktivitet nedprioriterats.

Ekonomi Hälso- och sjukvård

Prioriterade områden*Sjukvård ur patientens perspektiv*

Mål: Fast vårdkontakt ska användas för att säkerställa personcentrerad vård.

Antalet fasta vårdkontakter har ökat jämfört med föregående år. Vid utgången av 2020 hade 872 patienter en utsedd fast vårdkontakt. Detta var 443 stycken fler än vid ingången av 2020.

Arbetet med att identifiera och erbjuda patienter en fast vårdkontakt kommer fortsatt att vara ett prioriterat område under 2021. Att ha utsedda fasta vårdkontakter samt behandlade roller registrerade i befolkningsregistret kommer att ha en central del inför implementeringen av digitala vårdmöten.

Målet bedömts ha uppnåtts under året.

Mål: Det ska vara hög kontinuitet i patientens vård

Arbetet med att växla inhyrd personal till fast anställd personal har en positiv påverkan på detta mål. Minskningen av andelen inhyrd personal under 2019 hade en positiv effekt på detta mål, men denna utveckling har avstannat under 2020 samt inom vissa områden försämrats.

Ett sätt att mäta kontinuiteten är genom mätetalet, MFPC, som mäter hur ofta en patient får träffa samma läkare, när en patient har tre eller flera vårdtillfällen under en 12 månaders period. Vid utgången av 2020 var denna andelen 49 %, som hade träffat samma vårdgivare vid alla dessa kontakter inom den sjukhusbundna specialistvården.

Covid pandemin har fått effekten att de fysiska besöken minskat kraftigt under främst perioden april-juni i jämförelse med föregående år. Antalet besök ökade under hösten jämfört med våren, men fortsatt var antalet fysiska besök lägre än än vid samma tidpunkt föregående år. Patienterna har under detta år kontaktas på nya sätt, främst via telefon men via digitala möten, vilket vi inte fångar upp i detta sätt att mäta kontinuiteten inom den specialiserade vården.

I den nationella patientenkäten för primärvården som SKR genomförde under hösten 2020 var andelen positiva svar 73 % av de tillfrågade, om de upplevde en god kontinuitet och koordinering vid sina kontakter med primärvården. Resultatet inom Region Gävleborg var 1,5 % -enheter lägre än rikets snitt.

Målet bedöms delvis ha uppnåtts under året.

Mål: Undvikbara vårdskador ska minska mot föregående år

Basala kläd- och hygienrutiner är ett fokusområde som behöver upprätthållas för att ha en låg smittspridningen på våra vårdinrättningar. Att vidareutveckla våra rutiner för att andelen patienter med vårdrelaterade infektioner samt trycksår har

Ekonomi Hälso- och sjukvård

inte varit ett prioriterat fokusområde under detta år, varvid dessa resultat inte utvecklats i önskvärd omfattning.

Andelen patienter med vårdrelaterade infektioner för helåret 2020 blev 8 %, vilket dock är en minskning med en procentenhet jämfört med utfallet för 2019.

Minskningen når dock inte den uppsatta målnivån för 2020 på 5 %.

Patientsäkerhetsenheten har tagit fram ett åtgärdsprogram med aktiviteter för att under kommande år för att få till en ytterligare positiv förändring på detta måttal.

Ett annat fokusområde för att minska vårdskador är en korrekt förskrivning av läkemedel. För att följa detta mäts genomförda och registrerade enkla läkemedelsgenomgångar som andel av totala läkarbesök. Här noterades under början av 2020 en ökning av andelen besök som hade en registrerad enkel läkemedelsgenomgång, varefter pandemins intrång stagnerade denna andel på en nivå kring 16-17 % per månad, vilket inte är i nivå med den målsättning som var uppsatt inför 2020

Målet bedöms delvis ha uppnåtts under året.

Tillgängligare sjukvård

Mål: Vården ska vara lätt att nå och ges i rimlig tid

Covid-19 har fått effekten att andelen patienter som har väntat 90 dagar eller mer på ett första besök eller en operation/åtgärd inom den specialiserade vården har ökat.

Andelen som väntat mer än 90 dagar på ett första besök inom den sjukhusbundna specialistvården var vid utgången av året 35 %, vilket var 2 % -enheter mer än vid utgången av 2019. Det totala antalet väntade på sitt förstabesök vid utgången av 2020 var dock cirka 150 stycken färre än vid samma tidpunkt föregående år. Merparten av de väntande finns inom Ögon och Öra, näsa, hals verksamheterna.

Andelen som väntat mer än 90 dagar på operation eller åtgärd inom den sjukhusbundna specialistvården var vid utgången av året 50 %, vilket var 16 % -enheter mer än vid samma tidpunkt föregående år. Det totala antalet väntade på en operation eller åtgärd har också ökat med cirka 400 stycken jämfört med samma tidpunkt föregående år. Merparten av de väntade finns inom Ortopedin, Kirurgi och Hörselvården.

I och med pandemin har medicinska prioriteringar fått göras för kring genomförandet av återbesök. Detta är fått till följd att återbesöken inte kunnat genomföras inom de uppsatta medicinska måldatumen. 55 % av de genomförda återbesök under 2020 har genomförts inom medicinskt måldatum.

Vårdgarantin inom primärvården, d v s nybesök inom 3 dagar till all legitimerad personal, har under året varit lägre än snittet i riket. Efter sommaren har tillgängligheten legat på en högre nivå än motsvarande siffra på våren men

Ekonomi Hälso- och sjukvård

däremot fortsatt lägre än snittet i riket. Tillgängligheten för nybesök inom 3 dagar var som ett medel över året 72 %. Antalet fysiska besök till primärvården minskade kraftigt under våren. Efter sommaren har antalet fysiska besök till primärvården ökat, men fortsatt legat en bit under motsvarande period föregående år.

En åtgärd för att erbjuda patienter sina kontakter med vården under detta år har antalet besök som genomfört på telefon eller via digitala hjälpmedel ökat kraftigt sedan i Mars, både inom primärvården och den sjukhusbundna specialistvården. **Målet bedöms inte ha uppnåtts under året.**

Jämlik och jämställd Hälso- och sjukvård

Mål: Den nationella kunskapsstyrningen, som syftar till jämlik och jämställd hälsa och sjukvård, ska etableras och vara i drift inom alla programområden

Relaterat till Covid-19 pandemin har möjligheterna under 2020 varit begränsade att arbeta med utveckling av systemet för nationell kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsdirektören beslutade att pausa arbetet med kunskapsstyrning under delar av året (mars- juli). Arbetet återupptogs i augusti utifrån verksamheternas förutsättningar.

Utifrån läget i vårdens verksamheter har kunskapsstyrningsrådets ordförande och samordnare gemensamt beslutat att inte avkräva aktivitetsplaner från de lokala programområdena för 2020. Fokus har varit fortsatt etablering av ändamålsenliga strukturer som möjliggör följsamhet till nationellt system för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård.

De flesta lokala programområdena är nu etablerade utifrån den nationella strukturen. Arbetet har påbörjats med att inventerade befintliga resurser och behov av att utveckla horisontella stödfunktioner för samtliga lokala programområden.

På nationell nivå har arbetet med framtagandet av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp fortgått under 2020, om än med något justerad tidplan. Region Gävleborg har författat remissvar till 10 vårdförloppsremisser som varit aktuella under 2020. Under 2020 fastställdes på nationell nivå 6 personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp;

- Höftledsartros – primärvård (maj 2020)
- Reumatoid artrit (RA) (maj 2020)
- Stroke och TIA (maj 2020)
- Kritisk benischemi (september 2020)
- Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL) (September 2020)
- Schizofreni –förstagångsinsjuknande (September 2020)

I Gävleborg har arbetet har påbörjades med att tillskapa processteam för att leda arbetet med GAP-analyser och implementering av de vårdförlopp som fastställts på nationell nivå. Arbetet har i samråd med hälso- och sjukvårdsdirektör pausats

Ekonomi Hälso- och sjukvård

från och med november 2020 och fram till mars 2021, i syfte att frigöra tid för kliniskt aktiva medarbetare i en situation med ökat antal covid-19 patienter. Arbetet kommer att återupptas så fort situationen tillåter.

Målet bedöms inte ha uppnåtts under året.

God och Nära Vård

Mål: Omställningen till en God och nära vård i Gävleborg ska starta

Utvecklingsarbetet inom God och Nära vård under året har påverkats av pandemin, och under våren pausades ett antal projekt på grund av ytterligare omprioriteringar. Under våren beslutades att samtliga projekt inom God och nära vård skulle pausas, utom Digital vård och dess 19 projekt inklusive stödprocesser, till exempel förankringsarbete och kommunikation. Det innebär att av 50 planerade projekt, pausades 31 stycken. Visst arbete har fortsatt i några av de övriga projekten, där pandemin inte påverkat resursåtgången.

Inom Digital vård har utvecklingsarbetet varit mycket intensivt och lett till ordentlig framdrift, med syfte att införa systemet i april 2021. Starten har på grund av pandemin flyttats fram till hösten 2021. Visst utvecklingsarbete inom Närvårdscenter har även fortsatt, bland annat genom arbetet med att starta upp Tullhuset och flytta ett antal sjukhusverksamheter dit (i Gävle).

Samtidigt har pandemi-arbetet inneburit en nödvändig utveckling av samverkan med kommunerna, snabbare införande av digitala lösningar, och ett större utnyttjande av mobila teamen. Möjligheterna med nya arbetssätt har aktualiserats och testats i skarpt läge. Värdefulla erfarenheter har gjorts som kan bidra till att påskynda omställningen till en God och nära vård.

Till våren 2020 var nio medarbetardagar planerade, på tre orter i länet, med mål- och strategiarbete och God och nära vård-exempel från olika verksamheter, på programmet. Dessa medarbetardagar fick ställas in med kort varsel.

I november hölls en digital chefsdag där en omfattande dialog med samtliga chefer inom hälso- och sjukvården genomfördes med hjälp av mentimeter. Resultatet visade på stark vilja, driv och engagemang i God och nära vård frågorna, och man vill se fortsatt utvecklingsarbete för att möta framtidens behov. Dialogen visade också att det förts initierade dialoger och förankring av God och nära vård i lokala ledningsgrupper. Mycket värdefull input inkom om fortsatta behov framåt i vårdverksamheterna.

I novembers medarbetarenkät ställdes en fråga till samtliga medarbetare om förankringen av God och nära vård på den egna arbetsplatsen. Påståendet löd: ”Inom min enhet pratar vi om vår roll i omställningen till god och nära vård”. Medarbetarna fick värdera i vilken utsträckning de instämde med påståendet. Svarefrekvensen på enkäten var 81 procent i Hälso- och sjukvårdsnämndsförvaltningen, där drygt 5 900 medarbetare arbetar. 62 procent

Ekonomi Hälso- och sjukvård

svarade positivt (4 eller 5 på en femgradig skala). Det innebär att cirka 3 600 personer haft dialog på sin arbetsplats om den egna enhetens bidrag till omställningen. Siffran får anses mycket positiv med tanke på inställda medarbetardagar och pandemifokus under året. Resultatet antyder att förankring och dialog förts av chefer på sina enheter i stor utsträckning. Det innebär att man har lagt en grund i vårdverksamheterna, inför att pandemin klingar av och större fokus återigen kan läggas utvecklingsarbetet för att nå en God och nära vård.
Målet bedömts ha uppnåtts under året.

Samverkan

Mål: *Integrationen mellan primärvård, sjukhusvård och kommunal vård ska förstärkas och utvecklas.*

Under Covid-19 pandemin har samverkan mellan den kommunala primärvården, primärvården och sjukhusvården utvecklats i mycket positiv riktning. Utvecklingen har haft ett tydligt fokus på patientens bästa och mest effektiv användning av hela vårdens resurser.

Angeläget är att dessa nya arbetssätt utvärderas, kartläggs och i stor grad bibehållas, även efter denna pandemi. Dessa samverkansformer kommer att vara en viktig del i den utvärdering som sker av regionens arbete under Corona pandemin.

Målet bedömts ha uppnåtts under året.

En hälsofrämjande arbetsmiljö

Mål: *Våra chefer ska ha goda förutsättningar att vara ledare*

Förtätningen av första linjens chefer är fortsatt en prioriterad fråga inom områden som haft en chefsstruktur som inte var varit förenliga med intentionerna inom chefers förutsättningar.

Antal chefer med mer än 40 medarbetare har minskat något jämfört med ingången av 2020, dock inte i den utsträckning som har varit ambitionen. Under Corona pandemin har fokus varit på att ge chefer på alla nivåer bra förutsättningar att hantera personal- och arbetsmiljörelaterade frågor. En välfungerande internkommunikation var varit en viktig del i chefernas arbetsmiljö under detta år.
Målet bedöms delvis ha uppnåtts under året.

Mål: *Medarbetarna ska ha goda möjligheter till kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov*

I och med utbrottet av Covid-19 har utbildningsverksamheten begränsats till prioriterade utbildningar. Interna utbildningsresurser har prioriterats till situationsbaserade utbildningar som uppkommit utifrån specifika behov som uppstått med anledning av Covid-19 utbrottet. Utbildningar har även begränsats för att frigöra resurser för att omhänderta ett ökat antal patienter och hantera

Ekonomi Hälsa- och sjukvård

personalbehov som uppstått i och med en omfattande sjukfrånvaro och vård av barn.

Målet bedöms delvis ha uppnåtts under året.

Expedieras till

Regionstyrelsen
Hälsa- och sjukvårdsdirektör
Chefscontroller
Regionstab ekonomi

Johan Kaarme
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Erik Lundgren
Chefscontroller